POZVÁNÍ KE SPOLEČNÝM MODLITBÁM

Program Týdne modliteb za jednotu křesťanů

18. – 25. ledna 2019

Praha 2018
(pro vnitřní potřebu)

Vydal:
Česká biskupská konference
Ekumenická rada církví v ČR

MODLITBY ZA JEDNOTU KŘESŤANŮ V ROCE 2019

„Budeš usilovat o spravedlnost, a jen o spravedlnost“

(Dt 16,18-20)

Papežská rada pro jednotu křesťanů
Komise pro víru a řád Světové rady církví

PŘEDMLUVA

Sestry a bratři,

je pro mne velkou radostí, že Vás mohu poprvé jako nově zvolený koordinátor Rady pro ekumenismus při České biskupské konferenci oslovit u příležitosti Týdne modliteb za jednotu křesťanů.

Dostáváte k dispozici opět text vypracovaný pro celý křesťanský svět jako inspiraci pro konkrétní a autentickou modlitbu za dar jednoty, která bude stoupat k nebesům ve Vašich sborech či farnostech.

Papež František ve své - dá se říci - programové exhortaci „Radost evangelia“ o ekumenickém dialogu a o ekumenické modlitbě píše: „Musíme si stále připomínat, že jsme poutníci a putujeme společně. Proto je třeba své srdce očištěné od nedůvěřivosti otevírat před svými souputníky a upírat zrak především k tomu, co hledáme: pokoj ve tváři jediného Boha. Umění důvěřovat druhému má v sobě cosi řemeslného, podobně jako i pokoj má v sobě kus řemesla.“

Chtěl bych Vás, milé sestry a milí bratři, povzbudit k nepodceňování této řemeslnosti. Je opakovanou zkušeností, že ekumenické modlitby v sobě nemají takový stupeň spontánnosti a přirozenosti jako standartní modlitby v našich domácích společenstvích. To je přirozené, protože nejsou neseny společnou modlitební zkušeností a žitou tradicí.

O to víc je třeba poctivě přijmout řemeslnost jako zásadní předpoklad k požehnanému dílu společné modlitby. Dar pokoj bude následovat.

Požehnanou společnou modlitbu za jednotu!

Mons. Tomáš Holub

delegát ČBK pro ekumenismus

OBSAH

Pořadatelům Týdne modliteb za jednotu křesťanů 5

Biblický text 6

Uvedení do tématu 7

Příprava textů pro letošní týden modliteb 9

Ekumenická bohoslužba 11

Biblické úvahy a modlitby na osm dní 17

Ekumenická situace v Indonésii 25

Témata Týdne modliteb za jednotu křesťanů 1968 – 2019 28

Několik klíčových dat z historie Týdne modliteb za jednotu křesťanů 32

Poznámka k českému vydání

Všechny biblické texty, názvy a zkratky knih i biblická vlastní jména v celé brožuře jsou převzaty z Českého ekumenického překladu (*Bible. Písmo svaté Starého a Nového zákona*, Česká biblická společnost 2006).

Pořadatelům Týdne modliteb za jednotu křesťanů

Celoroční snaha o jednotu

Tradičním termínem Týdne modliteb za jednotu křesťanů jsou na severní polokouli dny 18. – 25. ledna. Tato data navrhl v roce 1908 Paul Wattson, aby spojil svátky sv. Petra a sv. Pavla, a tato doba tak má symbolický význam. Na jižní polokouli, kde leden patří do období prázdnin, církve často využívají k oslavě týdne modliteb jiné dny, např. kolem Letnic (jak zněl návrh Hnutí pro víru a řád v roce 1926), jež mají pro jednotu církve také symbolický význam.

Jsme si vědomi nutnosti takové flexibility a byli bychom rádi, kdybyste předkládaný materiál chápali jako pozvání a nacházeli si celoročně čas k vyjádření toho stupně jednoty, kterého církve již dosáhly. Je to pozvání ke společné modlitbě za plnou jednotu podle vůle Ježíše Krista.

Přizpůsobení textu

Tento materiál je nabízen s předpokladem, že bude dle možností přizpůsoben potřebám místního společenství. V takovém případě je nutné vzít v úvahu místní liturgické a bohoslužebné zvyky i celý společenský a kulturní kontext. K úpravám by se v ideálním případě mělo přistupovat ekumenicky.

Na některých místech již existují ekumenické struktury, které mohou materiál zpracovat. Doufáme, že tam, kde dosud nejsou, poslouží právě potřeba přizpůsobení textu jako podnět pro jejich vznik.

Užívání materiálu k týdnu modliteb

- Církvím a křesťanským společenstvím, které slaví týden modliteb při společném setkání, nabízíme řád ekumenické bohoslužby.
- Církve a křesťanská společenství mohou též předkládaný materiál začlenit do vlastních bohoslužebných textů a použít modlitby z ekumenické bohoslužby, modlitby osmi dní i další texty při svých setkáních.
- Společenství slavící týden modliteb každodenní bohoslužbou mohou využít materiál pro jednotlivé dny.
- Ti, kdo chtějí téma týdne modliteb využít ke společnému studiu Bible, se mohou inspirovat biblickými texty a úvahami na jednotlivé dny. Rozhovor o textu lze shrnout v modlitbě pro příslušný den.
- Ti, kdo se modlí soukromě, mohou z materiálu čerpat pro své modlitební úmysly. Posílí se tak jejich vědomí, že při modlitbě za viditelnější jednotu Kristovy církve setrvávají ve společenství s dalšími lidmi na celém světě.

Biblický text

(Dt 16,11-20)

[11]A budeš se radovat před Hospodinem, svým Bohem, na místě, které vyvolí Hospodin, tvůj Bůh, aby tam přebývalo jeho jméno, ty i tvůj syn a tvá dcera, tvůj otrok a tvá otrokyně, lévijec, který *žije* v tvých branách, i bezdomovec, sirotek a vdova, kteří jsou mezi vámi. [12]Budeš si připomínat, že jsi byl v Egyptě otrokem. Proto budeš bedlivě dodržovat tato nařízení.

[13]Slavnost stánků budeš slavit po sedm dní, až shromáždíš *úrodu* ze svého humna a lisu. [14]Při své slavnosti se budeš radovat ty i tvůj syn a tvá dcera, tvůj otrok a tvá otrokyně, lévijec i bezdomovec, sirotek a vdova, kteří *žijí* v tvých branách. [15]Sedm dní budeš slavit *slavnost* Hospodina, svého Boha, na místě, které Hospodin vyvolí. Vždyť Hospodin, tvůj Bůh, ti požehná na veškeré tvé úrodě a při všem, co budeš dělat. Oddej se proto radosti.

[16]Každý z vás, kdo je mužského pohlaví, se ukáže třikrát v roce před tváří Hospodina, tvého Boha, na místě, které on vyvolí: při slavnosti nekvašených chlebů, při slavnosti týdnů a při slavnosti stánků. A neukáže se před Hospodinovou tváří s prázdnou. [17]Každý *přinese,* co může dát, podle požehnání Hospodina, tvého Boha, které ti udělil.

[18]Ve všech svých branách, které ti Hospodin, tvůj Bůh, pro tvoje kmeny dává, si ustanovíš soudce a správce. Budou soudit lid podle spravedlivého práva. [19]Nepřevrátíš právo, nebudeš nikomu stranit, nepřijmeš úplatek. Úplatek oslepuje oči moudrých a překrucuje slova spravedlivých. [20]Budeš usilovat o spravedlnost, a *jen* o spravedlnost, abys zůstal naživu a obsadil zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.

Uvedení do tématu

„Budeš usilovat o spravedlnost, a jen o spravedlnost“ (Dt 16,18-20)

Jako křesťané celého světa se každý rok scházíme k modlitbě za růst v jednotě. Činíme tak ve světě, kde zkaženost, chamtivost a bezpráví působí nerovnost a rozdělení. Sjednocujeme se při modlitbě v roztříštěném světě, a tato modlitba má velikou moc. Jako jednotliví křesťané a jednotlivá křesťanská společenství máme často na tomto bezpráví svůj díl viny, a přesto jsme společně povoláni vydávat jednotné svědectví o spravedlnosti a stát se prostředkem Kristovy uzdravující milosti pro roztříštěný svět.

Texty pro Týden modliteb za jednotu křesťanů v roce 2019 připravili křesťané z Indonésie. Tato země je s počtem 265 milionů obyvatel, z nichž asi 86 % se hlásí k islámu, známá jako stát s největší muslimskou populací na světě. Dalších 10 % obyvatelstva tvoří křesťané nejrůznějších tradic. Co do počtu obyvatel i co do rozlohy je Indonésie největším státem jihovýchodní Asie. Tvoří ji více než 17 000 ostrovů, 1 340 různých etnických skupin a přes 740 místních jazyků, a přesto všechny v jejich různosti spojuje jeden jazyk, indonéština (*Bahasa Indonesia*). Národ se opírá o pět zásad označovaných jako *pančasila*[1] a o heslo *Bhinneka Tunggal Ika* („Jednota v různosti“). Navzdory rozmanitosti etnického původu, jazyka a náboženství žijí Indonésané podle zásady *gotong royong*, která od nich vyžaduje solidaritu a spolupráci. To znamená, že se učí dělit se ve všech oblastech života, při práci, zármutku i oslavě, a všechny Indonésany považují za své bratry a sestry.

Tato provždy křehká harmonie dnes naráží na řadu nových hrozeb. Značná část hospodářského růstu, kterým Indonésie v posledních desetiletích prošla, stojí na systému opírajícím se o soupeření. To je v příkrém rozporu se spoluprací charakteristickou pro zásadu *gotong royong*. Mnoha různými způsoby se projevuje zkaženost a korupce. Zamořují politiku i podnikání, což má často ničivé důsledky pro životní prostředí. Korupce podrývá spravedlnost a naplňování zákona. Ti, kdo mají stát na straně spravedlnosti a chránit slabé, často dělají pravý opak. Propast mezi bohatými a chudými se tak stále rozšiřuje a země bohatá na zdroje vyvolává pohoršení množstvím lidí žijících v bídě. Jak říká tradiční indonéské přísloví: „Myš může pojít hlady i ve stodole plné rýže.“ Některé etnické a náboženské skupiny bývají často spojovány s bohatstvím, a to vyvolává napětí. Sílí radikalizace, která jedno společenství pohání proti druhému, a to vše ještě posiluje zneužívání sociálních sítí, na kterých se jednotlivá společenství démonizují.

Křesťané si za těchto okolností nově uvědomují vzájemnou jednotu, protože je spojuje starost o nespravedlivou situaci i společná reakce na ni. Jako křesťané konfrontovaní s těmito nespravedlnostmi jsme zároveň povinni zkoumat, jaký díl viny na nich máme my sami. Svědčit o živé jednotě v různosti můžeme teprve tehdy, když se držíme slov Kristovy modlitby „aby všichni byli jedno“. A jedině skrze jednotu v Kristu dokážeme bojovat s nespravedlností a sloužit potřebám jejích obětí.

Indonéští křesťané, kterých se podobné obavy hluboce dotýkají, zjistili, že do jejich situace a potřeb silně promlouvají slova Páté knihy Mojžíšovy: „Budeš usilovat o spravedlnost, a jen o spravedlnost“ (viz Dt 16,18-20). Boží lid ještě před svým vstupem do země, kterou jim Bůh zaslíbil, obnovil svůj závazek ve vztahu ke smlouvě uzavřené mezi ním a Bohem. Daný

[1] Pět zásad *pančasila* zní takto: 1) víra v jednoho a jediného Boha, 2) spravedlivý a civilizovaný humanismus, 3) jednota Indonésie, 4) demokracie vedená vnitřní moudrostí vyplývající ze shody představitelů lidu, 5) sociální spravedlnost pro všechen indonéský lid.

úryvek se objevuje v kapitole s ústředním tématem svátků, které má lid smlouvy slavit. Po zmínce o každé ze slavností dostává lid pokyn: „Při své slavnosti se budeš radovat ty i tvůj syn a tvá dcera, tvůj otrok a tvá otrokyně, lévijec i bezdomovec, sirotek a vdova, kteří žijí v tvých branách“ (Dt 16,14, viz též 16,11). Indonéští křesťané chtějí obnovit téhož ducha všeobjímající oslavy, jak ho už dříve prožívali ve svých společenstvích. Možná se zdá nepatřičné, že v závěru oné dlouhé kapitoly z Deuteronomia stojí dva verše věnované jmenování soudců, v indonéském prostředí je ale souvislost mezi oslavou pro všechny a spravedlností živou záležitostí. Jako lidé smlouvy založené na Ježíši víme, že radosti nebeské hostiny budou dány těm, kdo hladovějí a žízní po spravedlnosti nebo jsou pro ni pronásledováni, „neboť jejich je království nebeské“ (Mt 5,6.10).

Kristova církev je povolána být předchutí tohoto království. Svou nesvorností ale v tomto úkolu selháváme. Nedaří se nám být znamením Boží lásky k jeho lidu. Nespravedlnost, která dále prohlubuje rozdíly v indonéské společnosti, přiživuje také rozdělení v církvi. Litujeme nespravedlnosti, která působí rozdělení, ale jako křesťané zároveň věříme, že Kristus má moc nám odpustit a uzdravit nás. A tak se ocitáme sjednocení pod Ježíšovým křížem a prosíme o jeho milost pro ukončení nespravedlnosti a o jeho milosrdenství pro hříchy, které nás od sebe oddělily.

Na zvolené téma se zaměřují také úvahy pro osm dní i pro ekumenickou bohoslužbu. K prohloubení našich úvah o jednotě a nespravedlnosti bylo navíc pro každý den zvoleno téma, které dále představuje konflikty rodící se z nespravedlnosti. Tato témata jsou:

1. den: Ať se valí právo jako vody (Am 5,24)

2. den: Vaše slovo buď „ano, ano – ne, ne“; co je nad to, je ze zlého (Mt 5,37)

3. den: Hospodin je milostivý, plný slitování (Ž 145,8)

4. den: Buďte spokojeni s tím, co máte (Žd 13,5)

5. den: Abych přinesl chudým radostnou zvěst (L 4,18)

6. den: Jeho jméno je Hospodin zástupů (Jr 10,16)

7. den: Ženo, tvá víra je veliká (Mt 15,28)

8. den: Hospodin je světlo mé a moje spása (Ž 27,1)

Příprava textů pro letošní týden modliteb

Přípravných prací na tematickém materiálu pro letošní Týden modliteb za jednotu křesťanů se ujala skupina složená ze zástupců různých křesťanských společenství v Indonésii. Sestavilo ji Společenství církví v Indonésii (*Persekutuan Gereja-gereja di Indonesia,* PGI) pod vedením Rev. Dr. Henriette T. Hutabarat-Lebang a Indonéská katolická biskupská konference (*Konferensi Waligereja Indonesia,* KWI), v jejímž čele stojí Mons. Ignatius Suharyo. Vděčnost si zaslouží jak vedení obou organizací, tak lidé, kteří se na vytvoření materiálu podíleli:

- Rahel Daulay, M.L.M. (hudebnice a přednášející na Jakartském teologickém semináři, Metodistická církev v Indonésii),
- Rev. Dr. Junifrius Gultom (ředitel postgraduálního programu Teologického semináře Bethel, Indonéská církev Bethel),
- Rev. Dr. Justitia Vox Dei Hattu (přednášející na Jakartském teologickém semináři a duchovní Protestantské církve na Molukách),
- Rev. Dr. Henriette T. Hutabarat-Lebang (generální předsedkyně Společenství církví v Indonésii, Církev Toraja),
- Rev. Irene Umbu Lolo, M.Th. (duchovní Křesťanské církve na Sumbě),
- Williams Bill Mailoa, S.Si. (B.Th.) (člen Oddělení pro liturgii a církevní hudbu, Indonéská křesťanská církev),
- Rev. Yolanda Pantou (členka Komise pro víru a řád a duchovní Indonéské křesťanské církve),
- Rev. P. Yohanes Rusae, Lic.Lit. (sekretář Liturgické komise Indonéské katolické biskupské konference),
- Susan Fr. Sahusilawane, S.Si. (B.Th.) (pracovnice World Vision Indonesia a členka Centra pro liturgii a církevní hudbu při Jakartském teologickém semináři, Protestantská křesťanská církev v západní Indonésii),
- Rev. P. Agus Ulahay (výkonný sekretář Komise pro ekumenické a mezináboženské vztahy Indonéské katolické biskupské konference),
- Rev. Sri Yuliana, M.Th. (výkonný sekretář, „Jednota a obnova církve“, Společenství církví v Indonésii, Křesťanská církev jižní Sumatry).

Hotový materiál pro Týden modliteb za jednotu křesťanů v roce 2019 pak přípravný místní tým představil mezinárodní skupině, kterou sestavila Komise pro víru a řád Světové rady církví a Papežská rada pro jednotu křesťanů. Během setkání v prostorách PGI v Jakartě od 3. do 8. září 2017 byly navržené texty dopracovány a dokončeny.

Mezinárodní skupina měla možnost zúčastnit se bohoslužeb v církevních společenstvích *Gereja Toraja Jemaat Kota* a *Gereja Katolik Santo Yakobus,* která obě sídlí v jakartské čtvrti Kelapa Gading. Pochopit rozmanitost a bohatství kultur a regionů v Indonésii i základní principy, které tento obrovský národ sjednocují, pomohla členům mezinárodní skupiny návštěva parku miniatur Nádherná Indonésie. Naše porozumění ekumenickým vztahům v Indonésii a jejich úloze při budování pokojné a spravedlivé společnosti rozšířily také rozhovory se členy Indonéského křesťanského fóra.

Poslední den setkání dostala mezinárodní skupina příležitost představit Týden modliteb za jednotu křesťanů i to, jak se připravené texty využívají v mnoha různých prostředích,

studentům a pedagogům Jakartského teologického semináře a dalším církevním představitelům i lakům. Pracovníci Komise pro víru a řád Světové rady církví při této příležitosti představili dokument komise s názvem „Církev na cestě ke společné vizi“, který byl přeložen do indonéštiny.

Mezinárodní pracovní skupina chce poděkovat představitelům Společenství církví v Indonésii za velkorysost při ubytování v jeho domě pro hosty, a také všem zaměstnancům, díky nimž byl tento pobyt tak pohodlný – díky si zaslouží zejména Rev. Sri Yuliana a pan Abdiel Tanias. Svou vděčnost za podporu chceme vyjádřit také pracovníkům místní katolické biskupské konference, především P. Agusu Ulahayovi. Naše díky směřují i k představitelům a zaměstnancům Jakartského teologického semináře, kteří nám pomohli uspořádat ve svých prostorách půldenní seminář.

Ekumenická bohoslužba

„Budeš usilovat o spravedlnost, a jen o spravedlnost“ (Dt 16,18-20)

Tato bohoslužba má podtrhnout význam posunu od rozhovorů o jednotě, spravedlnosti a milosrdenství k jednání a konkrétnímu závazku i ke skutkům jednoty, spravedlnosti a milosrdenství jak v osobním životě, tak v životě našich křesťanských společenství.

V rámci přípravy bohoslužby je nutné věnovat pozornost zejména dvěma momentům.

Tím prvním je výběr lektorů pro **kající modlitbu.** Důležité je, aby první z nich (L1) byl duchovní nebo představený nějakého církevního společenství. Další dva pak mohou být libovolní členové shromáždění.

Druhý moment se týká symbolického liturgického úkonu, na který přichází řada po **závazku k jednotě skrze spravedlnost a milosrdenství**. Pro každého člověka je třeba připravit dvě kartičky. Během bohoslužby jsou účastníci vyzváni, aby se zamysleli nad tím, jak se mohou zavázat ke konkrétnímu skutku spravedlnosti, milosrdenství nebo jednoty. Poté dostanou pokyn, aby svůj konkrétní závazek zapsali na obě obdržené kartičky. Každý člověk si jednu připne na oděv. Druhá cedulka se od každého vybere při obětování a všechny se pak položí ke kříži. Po skončení bohoslužby se tyto kartičky rozdají lidem, aby se každý mohl modlit za závazek druhého člověka.

ŘÁD BOHOSLUŽBY

P: předsedající, L: lektor, V: všichni

Pozvání k bohoslužbě

P: Klaňme se trojjedinému Bohu.

Bože, náš Otče, ty své stvoření korunuješ spravedlností a milosrdenstvím.

V: Přicházíme, abychom se ti klaněli.

P: Pane Ježíši Kriste, tvůj kříž nám přináší nový život a spravedlnost.

V: Přicházíme, abychom se ti klaněli.

P: Duchu Svatý, ty do našeho srdce vléváš touhu jednat spravedlivě.

V: Přicházíme, abychom se ti klaněli.

P: Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a společenství Svatého Ducha ať je s vámi se všemi.

V: I s tebou.

Vstupní zpěv

Výběr je ponechán na místní pořadatelské skupině.

Úvodní pozdrav

P: Jako křesťané z různých společenství se zde shromažďujeme k modlitbě za naši vzájemnou jednotu. Pro letošní modlitební týden vybraly indonéské církve verš „Budeš usilovat o spravedlnost, a jen o spravedlnost“. Vzhledem k přetrvávajícím příčinám rozdělení a konfliktů slouží toto téma jako příkaz. Když se společně modlíme, připomínáme si, že coby členové jednoho těla Kristova jsme povoláni ztělesňovat spravedlnost a usilovat o ni. Pokud jsme v Kristu jedno, uschopňuje nás to k zapojení se do společného úsilí o jednotu a důstojnost lidského života.

Chvalozpěv

Kající modlitba

P: Milovaní bratři a sestry, vyznejme nyní před Pánem, že jsme zhřešili, a prosme ho o odpuštění, aby mu naše bohoslužba byla příjemná.

L1 (*duchovní nebo představený církevního společenství*):

Slitovný Bože, ty sis nás vybral, abychom byli pastýři tvého stáda. Tvůj Syn Ježíš nás učí, jak máme jednat spravedlivě. Uvědomujeme si, že se při své službě někdy dopouštíme nespravedlností vůči lidem, kteří nám byli svěřeni: když upřednostňujeme ty, kdo jsou nám blíž nebo mají vyšší společenské postavení, když přehlížíme cizince, chudé a lidi bez společenského významu, když se bojíme zastat utlačovaných nebo když špatně užíváme církevní prostředky. Právě kvůli těmto skutkům se někteří lidé od tvé církve odvracejí.

Pane, smiluj se.

V: Pane, smiluj se. (může se zpívat)

L2 (*libovolný člen shromáždění*):

Milující Bože, ty nás shromažďuješ jako příslušníky svého stáda. Tvůj Syn Ježíš nás učí, jak se máme milovat navzájem na znamení toho, že jsme jeho učedníky. Vyznáváme, že jsme nedokázali žít podle přikázání lásky, když jsme věřící z jiných církví považovali za soupeře, navzájem se k sobě chovali nepřátelsky a jen neochotně odpouštěli, soustředili jsme se pouze na osobní zájmy, přehlíželi své sestry a bratry a vytlačovali na okraj ty, kdo mají jiný pohled na věc. Naše postoje tak ještě posílily zdi, které nás rozdělují.

Pane, smiluj se.

V: Pane, smiluj se.

L3 (*jiný člen shromáždění*):

Milosrdný Bože, tys nás pověřil, abychom z našeho společného domova učinili místo, kde každý dojde spravedlnosti. Ve své velkorysé lásce sesíláš déšť na spravedlivé i nespravedlivé a v Ježíši nás učíš milovat všechny bez rozdílu. Vyznáváme, že jsme nedokázali následovat toto učení, když jsme nebrali ohled na své bližní, šířili na sociálních sítích falešné zprávy a podíleli se na narušování pokoje mezi lidmi. Hrozí proto, že naše chování ze světa učiní neúrodnou půdu, ve které už se nebude dařit tvé spravedlnosti pro všechno stvoření.

Pane, smiluj se.

V: Pane, smiluj se.

P: Smiluj se nad námi, všemohoucí Bože, odpusť nám hříchy a doveď nás do života věčného.

V: Amen.

Zpěv / chvalozpěv / meditativní hudba

Hlásání Božího slova

První čtení (Dt 16,11-20)

Responsoriální žalm (82,1-8): *může se číst nebo zpívat*

Odp.: Bože, povstaň, rozsuď zemi.

V shromáždění bohů postavil se Bůh,
vykoná soud mezi bohy:
„Dlouho ještě chcete soudit proti právu,
stranit svévolníkům?“

Odp.: Bože, povstaň, rozsuď zemi.

„Dopomozte nuznému a sirotkovi k právu,
ponížence a chudému zjednejte spravedlnost,
pomozte vyváznout nuznému ubožáku,
svévolným ho vytrhněte z rukou!“

Odp.: Bože, povstaň, rozsuď zemi.

Nic nevědí, nic nechápou,
chodí v tmách,
a celá země v základech se hroutí.

Odp.: Bože, povstaň, rozsuď zemi.

„Ač jsem řekl: ‚Jste bohové,
všichni jste synové Nejvyššího,‘
zemřete též jako jiní lidé,
padnete tak jako každý vladař.“
Bože, povstaň, rozsuď zemi,
dědičně ti patří všechny pronárody!

Odp.: Bože, povstaň, rozsuď zemi.

Druhé čtení (Ř 12,1-13)

Aleluja (*zpívá se*)

Evangelium (L 4,14-21)

Aleluja (*zpívá se*)

Kázání

Závazek k jednotě skrze spravedlnost a milosrdenství

P: Ježíš Kristus se modlil za jednotu svých učedníků. Dar jeho života je spravedlnost pro svět.

L1: Jako údy Kristova těla jsme povoláni společně kráčet po jeho cestě.

L2: Vyslyšme jeho volání.

V: Duchu Svatý, sjednoť nás ve skutcích.

L1: Jako údy Kristova těla jsme povoláni osvobozovat se od lásky k penězům a spokojit se s tím, co máme.

L2: Ukončeme bludný kruh chamtivosti a žijme prostě.

V: Duchu Svatý, sjednoť nás ve skutcích.

L1: Jako údy Kristova těla jsme povoláni hlásat svobodu uvězněným a obětem všech podob násilí.

L2: Pomáhejme jim k důstojnému životu.

V: Duchu Svatý, sjednoť nás ve skutcích.

L1: Jako údy Kristova těla jsme povoláni projevovat pohostinnost cizincům.

L2: Předcházejme se navzájem v projevování úcty.

V: Duchu Svatý, sjednoť nás ve skutcích.

L1: Jako údy Kristova těla jsme povoláni hlásat radostnou zvěst celému tvorstvu.

L2: Ochraňujme život a krásu Božího stvoření.

V: Duchu Svatý, sjednoť nás ve skutcích.

P: Abychom svému odhodlání usilovat o spravedlnost dali konkrétní podobu, prosíme vás nyní, abyste na dvě kartičky napsali svůj osobní závazek. Jednu z nich si ponechejte a držte ji blízko u srdce, druhou si vezmeme a při obětování přineseme dopředu.

Během psaní závazku se zpívá vhodná píseň o jednotě a spravedlnosti.

Obětování

P: Co je dobré a co od nás Hospodin žádá: jen to, abychom zachovávali právo, milovali milosrdenství a pokorně chodili se svým Bohem (srov. Mi 6,8). Chceme se proto zavázat ke skutkům spravedlnosti.

V tento okamžik vyberou přisluhující od každého člověka druhou kartičku s napsaným závazkem a všechny je přinesou a položí ke kříži.

P: Milosrdný Bože, tys nám dal poznat své slitování a péči o veškeré tvorstvo. Tvá láska nás podněcuje, abychom ti nabídli své závazky: chceme jednat spravedlivě a milovat všechny lidi bez ohledu na jejich kulturní, etnický a náboženský původ. Přijmi, prosíme, tuto naši oběť a proměň ji v konkrétní skutky vedoucí k jednotě tvé církve. Prosíme o to skrze tvého Syna Ježíše Krista, který s tebou v moci Ducha Svatého žije po všechny věky věků.

V: Amen.

Pozdravení pokoje

Předsedající vyzve shromážděné věřící, aby se pozdravili pozdravením pokoje, a tak mohli společně hlásat svou víru.

Nicejské vyznání víry

Modlitba věřících

P: Přednesme nyní Pánu své prosby za církev i za potřeby celého lidstva.

L: Ze všech ostrovů i moří
klaníme se tobě, Bože, Stvořiteli všeho života.
Ze všech hor a údolí
chválíme tě, Bože, Spasiteli světa.
Jazyky všech národů
děkujeme ti, Bože, Utěšiteli těla i duše.
Přicházíme před tebe se svými břemeny i nadějemi.
Prosíme tě dnes:

V: Vyslyš, Bože, naše prosby a daruj nám svou lásku.

L: Prosíme za všechny, kdo jsou obklopeni nespravedlností.
Dej nám odvahu, ať jim pomáháme pozvednout hlas
a posilujeme jejich naději.
Prosíme také za ty, kdo se nespravedlnosti dopouštějí.
Dej, ať tvá dobrota naplní naše srdce a učiní z nás nástroje svobody a pokoje.
Prosíme za všechny instituce i jednotlivce, kteří usilují o spravedlnost.
Kéž vždy jednáme spravedlivě podle tvého slova.
Prosíme tě dnes:

V: Vyslyš, Bože, naše prosby a daruj nám svou spravedlnost.

L: Prosíme za viditelnou jednotu církve.
Veď nás, ať uskutečňujeme Ježíšovu prosbu,
abychom byli jedno, a společně se snažíme zjevovat tvé království.
Prosíme tě dnes:

V: Vyslyš, Bože, naše prosby a daruj nám nadšení pro jednotu.

L: Děkujeme ti za množství barev, kultur a zvyků,
které tvoří tento náš svět.
Navzdory všem odlišnostem nás sjednoť ve své lásce
a pomáhej nám, abychom se společně zastávali života
a přetvářeli tento svět ve spravedlivý a pokojný domov pro celé lidstvo.
Prosíme tě dnes:

V: Vyslyš, Bože, naše prosby a daruj nám svůj pokoj.

Modlitba Páně

Zpěv

Vyslání

P: Při odchodu z této bohoslužby dostane každý z vás jednu kartičku se zapsaným závazkem.
Navrhujeme vám, abyste se za člověka, který ji psal, a za jeho závazek modlili.

Požehnání

P: Kéž vás Bůh zahrne svou láskou
a způsobí, že budete do všech stran vyzařovat dobrotu.
Kéž ve vás Bůh zažehne plamen odvahy
a učiní z vás nástroje své spravedlnosti a svého pokoje.
Kéž vám Bůh dá pokoru a vytrvalost
v úsilí o růst jednoty.

V: Amen.

Přisluhující rozdávají odcházejícím lidem karty se zapsaným závazkem.

Biblické úvahy a modlitby na osm dní

První den: Ať se valí právo jako vody (Am 5,24)

Am 5,22-25

L 11,37-44

Zamyšlení

My křesťané se někdy dokážeme naplno ponořit do modlitby a bohoslužby, mnohem menší zájem ale projevujeme o lidi chudé a na okraji. Stává se, že v kostele se vroucně modlíme, ale zároveň utlačujeme své bližní nebo ničíme životní prostředí. Indonéští křesťané si uvědomují, že v jejich zemi žijí také ti, kdo se ze všech sil snaží praktikovat víru, ale zároveň utlačují vyznavače jiných náboženství a někdy k tomu používají také násilí. Ježíš nás ovšem v Lukášově evangeliu upozorňuje, že vnějším projevem pravé bohoslužby je jednat spravedlivě, a rozhodně odsuzuje ty, kdo tuto povinnost zanedbávají.

V Ámosově proroctví Bůh odmítá bohoslužbu těch, kdo nejednají spravedlivě, a to až do chvíle, než se „valí právo jako vody, spravedlnost jak proudící potok“ (5,24). Prorok trvá na tom, že mezi bohoslužbou a skutky spravedlnosti existuje nezrušitelné pouto. Když křesťané společně naslouchají nářku chudých a utlačovaných, rostou ve společenství mezi sebou navzájem i s trojjediným Bohem.

Modlitba

Bože vdov, sirotků a cizinců,
tys nám ukázal cestu spravedlnosti.
Pomoz nám po této tvé cestě jít
a konat spravedlnost jako pravou službu tobě,
ať tě jako křesťané společně uctíváme nejen v srdci a v duchu,
ale také svými skutky.
Kéž nám tvůj Svatý Duch pomáhá a vede nás,
abychom vždy usilovali o spravedlnost
a naše skutky aby byly posilou pro mnoho lidí.
Prosíme o to v Ježíšově jménu. Amen.

Druhý den: Vaše slovo buď „ano, ano – ne, ne“; co je nad to, je ze zlého (Mt 5,37)

Ef 4,22-25

Mt 5,33-37

Zamyšlení

Násilí vůči druhým lidem se neprojevuje jen fyzickým napadením nebo loupeží, ale také pomluvou a šířením nepravdy. Sociální sítě umožňují, aby se nepravdy téměř ihned dostávaly k širokému publiku. Indonéští křesťané si uvědomují, že tímto způsobem některá náboženská uskupení, včetně křesťanů, často šíří lži a předsudky o příslušnících jiného vyznání. Lidé se ze strachu a kvůli nebezpečí odvety bojí postavit se na stranu pravdy, a pokud jsou konfrontováni s nespravedlností a lží, které mají vyvolat obavy, raději mlčí.

Ježíš neohroženě prohlašuje: „Vaše slovo buď ‚ano, ano – ne, ne‘; co je nad to, je ze zlého.“ Faleš ničí dobré vztahy mezi jednotlivci i mezi uskupeními a také mezi církvemi. Nepoctivost narušuje jednotu církve. List Efezským nám připomíná, že jsme v Kristu všichni údy téhož těla. Pro křesťany z toho plyne výzva jednat čestně a jeden druhému se zodpovídat, aby tak naše vzájemné společenství mohlo růst. Pak už s námi nebude duch zla, ale Svatý Duch Boží.

Modlitba

Bože spravedlnosti,
daruj nám moudrost,
abychom dokázali rozlišit dobré od zlého.
Pomáhej nám žít poctivě a mluvit vždy jen pravdu.
Dej nám odvahu držet se pravdy i tehdy,
když na nás druzí útočí.
Kéž se vždy vyvarujeme šíření falše
a stáváme se nástroji jednoty a pokoje
při šíření radostné zvěsti pro všechny lidi.
Prosíme o to ve jménu tvého Syna Ježíše. Amen.

Třetí den: Hospodin je milostivý, plný slitování (Ž 145,8)

Ž 145,8-13

Mt 1,1-17

Zamyšlení

„Hospodin je ke všem dobrotivý, nade vším, co učinil, se slitovává," prohlašuje žalmista a hlásá, že Boží láska překonává všechny etnické, kulturní, rasové a dokonce i náboženské hranice. Tuto šíři odráží také Ježíšův rodokmen, jak ho podává Matoušovo evangelium. Zatímco ve starověku byla žena považována za méněcennou anebo za majetek svého otce a později manžela, Matouš mezi Ježíšovými předky zmiňuje i čtyři ženy, přičemž dvě z nich – Rút a Rachab – byly pohanky. Další tři předkové ze seznamu byli známí jako hříšníci, mezi nimi také cizoložník, král David. Pokud se tito lidé objevují v Ježíšově rodokmenu a stávají se součástí lidských dějin Boha, je to znamení, že Boží plán spásy zahrnuje všechny – muže i ženy, hříšníky i spravedlivé – bez ohledu na jejich životní podmínky, původ a osobní historii.

Indonésie je stát, který tvoří 17 000 ostrovů a 1 340 různých etnických skupin, a hranice těchto etnik často kopíruje i hranice mezi církvemi. To může někoho vést k dojmu, že je jediným vlastníkem pravdy, a tak narušuje jednotu církve. V současném světě, kde sílí etnický i náboženský fanatismus a duch nesnášenlivosti, mohou křesťané rodině lidstva sloužit tím, že budou společně přinášet svědectví o všeobjímající Boží lásce a společně s žalmistou hlásat, že „Hospodin je milostivý, plný slitování" ke všem.

Modlitba

Otče, Synu a Duchu Svatý, jediný Bože,
vzdáváme ti chválu za tvou velikou slávu,
která se projevuje v celém stvoření.
Dej nám otevřené srdce,
které bude schopné pojmout všechny oběti diskriminace.
Pomáhej nám růst v lásce,
které jsou cizí předsudky a nespravedlnost.
Daruj nám milost,
abychom ctili jedinečnost každého člověka,
a tak ve své rozmanitosti zakusili jednotu.
Prosíme o to ve tvém svatém jménu. Amen.

Čtvrtý den: Buďte spokojeni s tím, co máte (Žd 13,5)

Žd 13,1-5

Mt 6,25-34

Zamyšlení

Pisatel Listu Židům varuje před přílišnou náklonností k penězům a hmotným věcem. I když často propadáme dojmu, že nikdy nemáme dost, text upírá naši pozornost k Boží prozřetelnosti a ujišťuje nás, že Pán své stvoření nikdy neopustí. Bůh ve své dobrotě stvořil úrodnou zemi, řeky a moře, aby dal dostatek potravy i pitnou vodu všem živým tvorům, a přesto se tyto základní potřeby mnoha lidem nedostávají. Lidská slabost a chamtivost často působí zkaženost, nespravedlnost, bídu a hlad. Nestarat se o druhé, s nikým se nedělit a místo toho hromadit peníze, potravu i přírodní zdroje pro sebe, pro svůj národ nebo etnickou skupinu může být lákavé.

Ježíš nás ovšem učí, že hmotné věci nemají stát ve středu naší pozornosti. Raději bychom měli hledat především Boží království a jeho hodnoty v důvěře, že náš nebeský Otec se o nás postará. Některé indonéské církve poskytují v posledních letech nejrůznější finanční, osobní i vzdělávací podporu malým křesťanským společenstvím ve venkovských oblastech. Tímto prostým a praktickým způsobem vzájemné lásky dávají najevo, že je s jejich spolubratry spojuje pouto jednoty, které je Božím darem jeho církvi. Povedeme-li prostší život a nebudeme-li se snažit vydělat víc, než kolik potřebujeme, ani hromadit zásoby pro budoucnost, budeme moci ze země, našeho společného domova, udělat o něco spravedlivější místo.

Modlitba

Slitovný Bože,
děkujeme ti za tvé hojné dary.
Dej nám, prosíme, svou milost,
abychom všechna požehnání
přijímali v prostotě a s pokornou vděčností.
Pomoz nám žít spokojeně
a ochotně se dělit s potřebnými,
aby všichni mohli zakusit jednotu v lásce,
která pramení u tebe,
náš trojjediný Bože,
který žiješ a kraluješ
po všechny věky věků. Amen.

Pátý den: Abych přinesl chudým radostnou zvěst (L 4,18)

Am 8,4-8

L 4,16-21

Zamyšlení

Prorok Ámos kárá obchodníky, kteří kvůli co nejvyššímu zisku podváděli a vykořisťovali chudé. Zároveň zdůrazňuje, že Bůh jejich provinění vidí a nikdy na ně nezapomene. Bůh naslouchá nářku obětí nespravedlivého jednání a nikdy neopouští ty, které druzí vykořisťují a jednají s nimi nepoctivě.

Žijeme v globalizovaném světě, kde bují vykořisťování a nespravedlnost, a lidé jsou tak vytlačováni na okraj. Propast mezi bohatými a chudými se stále rozšiřuje. Hospodářské výsledky se stávají rozhodujícím faktorem pro vztahy mezi lidmi, národy a společenstvími. Ekonomické otázky mezi nimi také často vyvolávají napětí a konflikty. Míru se těžko může dařit tam, kde chybí spravedlnost.

Jako křesťané máme všichni z moci společného křtu podíl na Ježíšově prorockém poslání hlásat slovem i skutkem radostnou zvěst chudým a slabým. Když toto poslání přijmeme, Duch Páně sestoupí také na nás a dá nám sílu usilovat o spravedlnost. Naše křesťanská důstojnost nás zavazuje mluvit a jednat tak, aby lidé kolem nás každý den prožívali, jak se naplňují slova ze svitku proroka Izaiáše, která Ježíš hlásal v Nazaretu.

Modlitba

Bože, náš Otče,
odpusť nám dychtivost po moci
a osvoboď nás od pokušení druhé utlačovat.
Pomoz nám svým Svatým Duchem společenství,
abychom žili solidárně s bližními,
a spolu s tvým Synem Ježíšem se tak podíleli
na naplnění tvého příslibu
dát svobodu těm, které sužuje chudoba a útlak.
Prosíme o to v jeho jménu. Amen.

Šestý den: Jeho jméno je Hospodin zástupů (Jr 10,16)

Jr 10,12-16

Mk 16,14-15

Zamyšlení

Stvořený svět je projevem úchvatné Boží moci. Jeho velikost se ukazuje v celém jeho tvorstvu a skrze ně: „Jeho jméno je Hospodin zástupů.“

Dnes se ovšem potýkáme s vážnou celosvětovou ekologickou krizí, která ohrožuje samu existenci přírody. Mnozí lidé z chamtivosti cítí nutkání vykořisťovat stvoření nad jeho možnosti. Ve jménu rozvoje se kácejí lesy a znečištění ničí zemi, vzduch, řeky i moře. Tak se znemožňuje zemědělské využití, pitná voda se stává nedostupnou a zvířata umírají. K tomu je dobré si připomenout, že Ježíš po svém zmrtvýchvstání přikázal učedníkům hlásat radostnou zvěst „všemu stvoření“. Žádná jeho část totiž nestojí mimo Boží plán všechno stvořit nové. A tak se neobejdeme bez obrácení: je třeba, abychom se odvrátili od sklonu vykořisťovat a přiklonili se k postoji, který stvoření docení a smíří nás s ním.

Ekologická hnutí, do kterých se zapojují věřící různých vyznání v Indonésii i na mnoha dalších místech, křesťany podněcují k budování ekologicky příznivých kostelů i k tomu, aby se stavěli proti devastaci životního prostředí. To křesťany spojuje, aby vydávali svědectví o svém Stvořiteli, „vždyť všechno vytvořil on“. Když budeme společně s ostatními křesťany bránit náš pozemský domov, nepouštíme se jen do jakéhosi aktivismu. Naplňujeme tak Pánův příkaz hlásat radostnou zvěst o Boží lásce, která všemu tvorstvu přináší uzdravení a obnovu.

Modlitba

Milující Bože,
tvým slovem všechno povstalo.
Děkujeme ti za veškerý svět,
který zjevuje tvou slávu, krásu a laskavost.
Daruj nám moudrost,
abychom po zemi kráčeli s respektem
a společně se stávali proroky tvé radostné zvěsti
určené všemu stvoření. Amen.

Sedmý den: Ženo, tvá víra je veliká (Mt 15,28)

1S 1,3-17

Mt 15,1-28

Zamyšlení

Chaninu vroucí a z hloubi duše přednášenou modlitbu si Élí špatně vyloží a její prosby odsoudí jako opilecké mumlání. Její odpověď, v níž ho vyzývá, aby ji neměl za „ničemnou ženu“, obměkčí srdce kněze a on ji propouští s požehnáním. Podobně když kananejská žena prosí Ježíše, aby uzdravil její dceru, on ji nejprve odmítá a říká, že přišel pouze kvůli svému lidu. Ona ale směle trvá na své prosbě, a když Ježíš poznává její velikou víru, vyslyší ji. V obou případech se žena, stojící zpočátku na okraji a zdánlivě nehodná pozornosti, ozvala prorockými slovy, která obměkčila srdce, a tak přinesla uzdravení a záchranu.

Upozaďování a potlačování ženského hlasu přetrvává i v naší době. Dokonce i v našich církvích často máme spoluvinu na existenci kultury, která ženy nedoceňuje. Když si křesťané své vlastní selhání v této oblasti uvědomí, zřetelněji poznávají hrůzu násilí páchaného na ženách a dětech, které jsou násilím odvlečeny ze svého domova a prodány do jiné země. Zde se s nimi i s dalšími imigranty-dělníky zachází, jako by byli méně než lidé, a upírají se jim i ta nejzákladnější lidská práva. Indonéské církve v posledních letech spustily společnou akci v boji proti obchodování s lidmi a pohlavnímu zneužívání dětí. Jejich úsilí i snahy příslušníků jiných náboženství jsou přitom stále naléhavěji potřebné, protože v některých částech země počet obětí těchto trestných činů narůstá.

Když se křesťané setkávají při modlitbě a společné četbě Písma, aby skutečně naslouchali Božímu hlasu, možná přitom zjišťují, že Bůh dnes mluví i v nářku těch, kdo se nejčastěji stávají oběťmi zneužívání. Když společně zaslechnou Boží volání, podnítí je to, aby se spojili také v činech proti obchodování s lidmi a dalšími podobami zla přítomnými v našem světě.

Modlitba

Milosrdný Bože,
v tobě má svůj kořen lidská důstojnost.
Z tvé milosti a moci
proměnila Chanina slova srdce kněze Élího,
z tvé milosti a moci
pohnula slova kananejské ženy Ježíše k tomu,
aby uzdravil její dceru.
Dej nám odvahu,
abychom ve snaze projevit jednotu církve
odmítali všechny podoby násilí na ženách
a docenili dary Ducha,
kterými ženy přispívají ke službě církve.
Prosíme o to skrze našeho Pána, Ježíše Krista,
který s tebou a s Duchem Svatým žije a kraluje
po všechny věky věků. Amen.

Osmý den: Hospodin je světlo mé a moje spása (Ž 27,1)

Ž 27,1-4

J 8,12-20

Zamyšlení

Po celých osm dní tohoto Týdne modliteb za jednotu křesťanů jsme v každodenních zamyšleních uvažovali nad řadou situací, kterým dnes svět čelí: chamtivostí, násilím, vytlačováním na okraj, zneužíváním, chudobou, znečišťováním životního prostředí, hladem a obchodováním s lidmi. Církve v Indonésii si uvědomují, že tyto problémy představují výzvu, s níž jsou konfrontováni všichni křesťané. Připouštějí a vyznávají, že některé z těchto hříchů poznamenaly také život jejich církevních společenství, zraňují jejich jednotu a oslabují jejich svědectví světu. Zároveň si uvědomují, že existuje také množství slibných příkladů toho, jak se církve spojují při vydávání svědectví o své jednotě v Kristu.[2] Křesťané jinde ve světě mohou zmínit řadu dalších příkladů ze svého vlastního prostředí.

Den za dnem, rok za rokem a zejména během tohoto Týdne modliteb za jednotu křesťanů se věřící z různých církví spojují při společné modlitbě, vyznávají svou společnou křestní víru, naslouchají Božímu hlasu v Písmu a společně se modlí za jednotu Kristova těla. Vyznávají tak, že pramenem veškeré jednoty je Nejsvětější Trojice a že Ježíš je světlo světa slibující světlo života každému, kdo ho následuje. Mnoho případů nespravedlnosti ve světě jim často působí smutek nebo je hněvá. Neztrácejí ale naději a rozhodují se jednat, protože Pán je jejich světlem a jejich spásou, je oporou jejich života a oni se nebojí.

Modlitba

Bože, naše oporo,
chválíme tě za to,
že nás ve své láskyplné dobrotě
podpíráš v časech zkoušek
a v časech temnoty nám ukazuješ své světlo.
Proměň naše životy,
abychom se mohli stát požehnáním pro druhé.
Pomáhej nám žít jednotu v různosti
jako svědectví o tvém společenství
Otce, Syna a Ducha Svatého,
jediného Boha nyní i na věky. Amen.

[2] Srov. oddíl „Ekumenická situace v Indonésii“.

Ekumenická situace v Indonésii[3]

Úvod

Indonéská společnost je pluralitní a představuje domov pro množství různých kmenů, jazyků, kultur a náboženství. Z celkem 265 milionů tamního obyvatelstva tvoří asi 12 % katolíci a protestanti. Křesťanství do Indonésie poprvé dorazilo už v sedmém století, kdy ho uvedli nestoriáni na sever Sumatry, avšak zde se neudrželo. Poté evangelium přinesli katoličtí misionáři, kteří přišli vzápětí po portugalských kupcích na počátku 16. století. Patřil mezi ně také jezuita sv. František Xaverský, který působil na Moluckých ostrovech v letech 1546 – 1547. První křest se uskutečnil roku 1534 v oblasti Mamuya na moluckém ostrově Halmahera. Portugalce z Indonésie v roce 1605 vytlačili Nizozemci pod vlajkou obchodního spolku *Vereenigde Oost-Indische Compagnie* (Sjednocená východoindická společnost). S příchodem těchto nizozemských kupců bylo do Indonésie uvedeno protestantství a dosavadní katolíci byli nuceni k němu konvertovat.

Původním záměrem východoindické společnosti bylo získávat koření, které produkovala zejména východní část dnešní Indonésie. V dalších letech ovšem společnost také zastupovala nizozemskou koloniální vládu a uváděla do regionu kalvinistickou podobu protestantství, jak ji v 17. století praktikovaly církve v Nizozemí. Reformovaná církev zde byla oficiálním státním náboženstvím a jako taková měla zvláštní privilegia.

Později se misionáři, kteří do Indonésie dorazili především z Nizozemí a Německa, omezovali vždy na působení u jednoho kmene. V důsledku toho má rozdělení křesťanů v Indonésii tendenci kopírovat kmenové hranice. Většina křesťanských společenství užívala k bohoslužbě jazyk daného kmene, postupně však přijala také indonéštinu, úřední řeč země. Po příchodu evangelikálního hnutí obnovy a charismatického hnutí během minulého století a v posledních desetiletích také pravoslavného křesťanství představují církve v Indonésii širokou škálu křesťanských tradic, zahrnujících katolictví, luteránství, reformované, letniční, evangelikální, charismatické, baptisty, Adventisty sedmého dne, Armádu spásy a pravoslaví.

Tyto církve mezi sebou mnoha způsoby a na nejrůznějších platformách spolupracují, aby reagovaly na otázky související s jednotou křesťanů a také na obecné problémy společnosti v rámci místní, regionální i celostátní úrovně. Například ženy z různých křesťanských společenství působících v jakartské čtvrti Kebayoran společně připravují velice levné obědové balíčky pro řidiče na cyklorikšách (*becak*), rodiny s nízkým příjmem a lidi bez domova. Pořádají pravidelná setkání svého společenství a s dalšími ženskými skupinami z různých míst také každý rok slaví Světový den modliteb, aby prosily za mír a spravedlnost pro své okolí.

Společenství církví v Indonésii

Persekutuan Gereja-gereja di Indonesia, Společenství církví v Indonésii, je sdružení protestantských církví, které v zemi působí. Založeno bylo pod názvem *Dewan Gereja-gereja di Indonesia,* Rada církvi v Indonésii, 25. května 1950 s cílem sjednotit církve v této zemi. Sen o jednotné radě církví, která by koordinovala zejména práci nejrůznějších misijních organizací, ovšem existoval už dávno předtím a dokonce před druhou světovou válkou. Podnětem se stalo vyhlášení nezávislosti v roce 1945, kdy církve v mnoha částech země pocítily potřebu dát najevo svou jednotu. Na svém desátém valném shromáždění, konaném

[3] Veškerá práva vztahující se k tomuto textu i odpovědnost za něj náleží výhradně ekumenické skupině z Indonésie, která sestavila podklady pro Týden modliteb za jednotu křesťanů v roce 2019.

roku 1980 na ostrově Ambon, rada změnila svůj název na *Persekutuan Gereja-gereja di Indonesia* (PGI). Členové totiž dospěli k názoru, že po mnohaleté spolupráci potřebují své společenství prohloubit a posílit a zároveň se posunout od organizačních záležitostí ke společnému závazku jako svazek církví, které vzájemně a konkrétními způsoby podporují jednotu církve a hlásají evangelium v pluralitní indonéské společnosti.

Během zmíněného valného shromáždění v roce 1980 také PGI vydalo „Pět dokumentů jednoty církve“, mezi které patří: 1. Společné povolání církví v Indonésii, 2. Společné chápání křesťanské víry, 3. Vzájemné uznání a přijetí indonéských církví, 4. Stanovy, 5. Na cestě k soběstačnosti v teologii, zdrojích a financích indonéských církví. Tyto dokumenty zohledňují teologické a ekleziologické chápání členských církví ve světle jejich společného úsilí o jednotu křesťanů, jak se projevuje v konkrétních programech obnovy, rozvoje a sjednocování církví. Tyto dokumenty vždy posuzuje valné shromáždění PGI, které se svolává každých pět let. Třináctého valné shromáždění v roce 2000 rozhodlo o dalším posunu a přijalo těchto pět dokumentů jako jeden sjednocující text, nazvaný *Dokumen Keesaan Gereja* („Dokument o jednotě církve“). Očekává se, že tento dokument bude sloužit jako hlavní referenční bod pro členy PGI při jejich společném úsilí o jednotu církví a křesťanské svědectví v Indonésii. V současnosti PGI tvoří 89 členských církví včetně letničních, evangelikálních a charismatických. Vedle toho existují i regionální společenství PGI, k nimž patří menší církve a církve působící jen regionálně.

Čas od času PGI vydává zásadní veřejná prohlášení nebo rozesílá dopisy vládě Indonéské republiky v reakci na některé klíčové společenské otázky, mezi které patří dodržování náboženské svobody a podpora spravedlnosti a pokoje zejména pro lidi na okraji společnosti. Podobně PGI rozesílá pastýřské listy svým členským církvím a dotýká se v nich klíčových otázek života v Indonésii, jako je náboženská svoboda, korupce, porušování lidských práv, násilí, ochrana dětí apod. Šestnácté valné shromáždění PGI se v roce 2014 uskutečnilo s tématem „Bůh nás přivádí nazpět z propasti země“ (srov. Ž 71,20): „V solidaritě se všemi dětmi národa společně naplňujeme hodnoty *pančasily*, abychom překonali bídu, nespravedlnost, radikalismus a ničení životního prostředí.“ Toto téma pak udává směr pro činnost PGI i jeho členů pro období let 2014 až 2019. Členské církve společenství sdílejí přesvědčení, že společným kořenem všech čtyř výše zmíněných, od sebe odlišných, ale vzájemně propojených problémů je chamtivost. PGI proto podporuje takzvanou *spiritualitas keugaharian* neboli „spiritualitu umírněnosti“.

Katolictví v Indonésii a místní biskupská konference

Přes počáteční misijní úspěchy na počátku 16. století bylo katolictví pod nizozemskou nadvládou potlačováno, a to až do roku 1807, kdy politické dění v Evropě katolíkům znovu přineslo svobodu vyznání. Katolictví tak existovalo jen v izolovaných oblastech, a to až do druhé poloviny 19. a počátku 20. století, kdy díky novému vzepjetí misijního úsilí začaly vznikat školy, semináře a společenství scházející se k bohoslužbě. První domorodí kněží přijali svěcení ve 20. letech 20. století a jeden z nich, P. Albertus Soegijapranata, SJ, se roku 1940 stal prvním domorodým biskupem. Jako zastánce nezávislosti země je také považován za národního hrdinu, známé je jeho heslo „Na 100 % katolík, na 100 % Indonésan“.

Indonéská katolická biskupská konference byla zformována taktéž ve 20. letech minulého století a znovu založena v 50. letech, aby do ní patřili biskupové ze všech částí nově vytvořeného nezávislého státu. Od roku 1987 nese název *Konferensi Waligereja Indonesia* (KWI). Díky dlouholeté existenci Indonéské katolické biskupské konference mohli její členové vnést klíčové postřehy do II. vatikánského koncilu (1962 – 1965), kde ovlivnili zejména podobu koncilního dokumentu *Dei verbum* o Božím zjevení. Stojí za zmínku, že první z těchto připomínek, kterou přednesl arcibiskup Gabriel Manek z diecéze Ende

na jihovýchodě země, se stavěla proti zpočátku navrhovanému dokumentu *De fontibus* se zdůvodněním, že by se stal zdrojem překážek pro dialog církve s ostatními křesťany. Vidíme tedy, že katoličtí biskupové v Indonésii jsou už od roku 1962 oddaní ekumenismu.

Spolupráce mezi PGI a KWI

Obě organizace, PGI a KWI, spolu po dlouhá léta úzce spolupracují, a to zejména při reakcích na společensky důležité otázky ve své zemi. Už od roku 1980 každý rok vydávají společné vánoční poselství, které většinou reaguje na palčivé celostátní problémy ve světle vánočních evangelií. Toto poselství se čte v katolických i evangelických společenstvích, farnostech i sborech. Postupem času se téma každoročního vánočního poselství PGI a KWI přeneslo také na celostátní úroveň. Jedna z otázek, ke kterým se obě organizace opakovaně vracejí, se týká dodržování náboženské svobody všech občanů, jak je zakotvena v ústavě Indonéské republiky. PGI a KWI také vydávají veřejná prohlášení, kdykoli je nutné reagovat na aktuální společenské otázky v situacích ohrožení spravedlnosti, pokoje nebo společného dobra.

Církve v Indonésii si uvědomují, jak důležité je budovat a dále posilovat vztahy mezi příslušníky různých vyznání. PGI a KWI se intenzivně angažují v dialogu a spolupráci mezi různými náboženstvími. Obě organizace se aktivně podílejí na spolupráci různých sdružení šesti náboženství, která jsou v Indonésii oficiálně uznávána: jde o islám, protestantské křesťanství, katolické křesťanství, buddhismus, hinduismus a konfucianismus. Jejich představitelé se čas od času setkávají, aby společně diskutovali o klíčových otázkách, a často vydávají společná prohlášení ke zvláště důležitým tématům. Také na místní úrovni se mnoho sborů a farností spojených s PGI nebo KWI aktivně zapojuje do mezináboženského dialogu a konkrétních společenských akcí.

Indonéské křesťanské fórum

Na první setkání Celosvětového křesťanského fóra (*Global Christian Forum*), konaného v keňském městě Limuru roku 2007, se vydali také účastníci z Indonésie a odnesli si odsud podněty k posílení spolupráce mezi různými křesťanskými tradicemi ve své zemi. Druhé setkání fóra se uskutečnilo roku 2012 v indonéském městě Manado. Představitelé různých křesťanských tradic během něj zahájili činnost Indonéského křesťanského fóra (*Forum Umat Kristen Indonesia*, FUKRI). Jeho členové se aktivně zapojili do uspořádání „Slavnosti jednoty křesťanů“. Ta proběhla v roce 2013 na stadionu v jakartské čtvrti Senayan jako akce předcházející desátému shromáždění Světové rady církví, které se na podzim téhož roku konalo v jihokorejském Busanu. Setkání v Jakartě navštívil generální sekretář Světové rady církví, Rev. Dr. Olav Fykse Tveit, i přípravný výbor korejského shromáždění.

Členové FUKRI se od té doby scházejí každý měsíc. Patří mezi ně Společenství církví v Indonésii (PGI), Indonéská katolická biskupská konference (KWI), Společenství indonéských evangelických církví a institucí, Společenství indonéských letničních církví, Společenství indonéských baptistických církví, Armáda spásy, Adventisté sedmého dne a Pravoslavná církev. Nejprve se setkávali jen proto, aby posilovali vzájemné bratrství, časem se ale jejich diskuze začaly intenzivněji soustředit na to, jaké místo zaujímají křesťané v pluralitní a rychle se měnící indonéské společnosti. Společně s Národní modlitební sítí pořádá FUKRI modlitební setkání, zaměřující se na palčivé celospolečenské otázky, a připomnělo si také pětisté výročí reformace. V poslední době ve FUKRI proběhla diskuze nad společným dokumentem Světové rady církví, Papežské rady pro jednotu křesťanů a Světové evangelikální aliance, nazvaným „Křesťanské svědectví v multináboženském světě: Doporučení pro vedení misie“. Členové fóra tento ekumenický dokument považují za cenného průvodce, jak indonéské církve mohou vydávat svědectví v pluralitní společnosti, a zavázali se ho ve svých členských církvích šířit k dalšímu studiu.

Témata Týdne modliteb za jednotu křesťanů 1968 – 2019

V roce 1968 se začaly používat materiály připravované společně Komisí pro víru a řád Světové rady církví a Papežskou radou pro jednotu křesťanů.

1968 „Ke chvále jeho slávy“ (Ef 1,14)

1969 „Povoláni ke svobodě“ (Ga 5,13)
(Přípravné setkání se konalo v Římě.)

1970 „Jsme spolupracovníci na Božím díle“ (1K 3,9)
(Přípravné setkání se konalo v klášteře v Niederaltaich, NSR.)

1971 „… a přítomnost Ducha Svatého“ (2K 13,13)
(Přípravné setkání se konalo v Bari, Itálie.)

1972 „Nové přikázání vám dávám“ (J 13,34)
(Přípravné setkání se konalo v Ženevě.)

1973 „Pane, nauč nás modlit se“ (L 11,1)
(Přípravné setkání se konalo v opatství Montserrat, Španělsko.)

1974 „Každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus je Pán“ (Fp 2,1-13)
(Přípravné setkání se konalo v Ženevě.)

(V dubnu 1974 byl členským církvím a jiným zainteresovaným stranám zaslán dopis ohledně ustanovení místních skupin, které by se zapojily do přípravy brožury k Týdnu modliteb za jednotu křesťanů. Jako první se tohoto záměru ujala australská skupina, která shromáždila přípravný materiál pro týden modliteb v roce 1975.)

1975 „Boží záměr: vše v Kristu“ (Ef 1,3-10)
(Materiál z Austrálie. Přípravné setkání se konalo v Ženevě.)

1976 „Jsme povoláni stát se tím, čím jsme“ (1J 3,2)
(Materiál z Karibské konference církví. Přípravné setkání se konalo v Římě.)

1977 „Vytrváme spolu v naději“ (Ř 5,1-5)
(Materiál z Libanonu uprostřed občanské války.
Přípravné setkání se konalo v Ženevě.)

1978 „Nejste již cizinci“ (Ef 2,13-22)
(Materiál od ekumenického týmu v Manchesteru, Anglie.)

1979 „Každý ať slouží druhým k oslavě Boží“ (1P 4,7-11)
(Materiál z Argentiny. Přípravné setkání se konalo v Ženevě.)

1980 „Přijď tvé království“ (Mt 6,10)
(Materiál od ekumenické skupiny z Berlína. Přípravné setkání se konalo v Miláně.)

1981 „Tentýž duch – rozdílná obdarování – jedno tělo“ (1K 12,3b-13)
(Materiál od Graymoor Fathers, USA. Přípravné setkání se konalo v Ženevě.)

1982 „Ať všichni najdou domov v tobě, Pane“ (Ž 84)
(Materiál z Keni. Přípravné setkání se konalo v Miláně.)

1983 „Ježíš Kristus – život světa“ (1J 1,1-4)
(Materiál z Irska. Přípravné setkání se konalo v Céligny, Švýcarsko.)

1984 „Povoláni být jedno skrze kříž našeho Pána“ (1K 2,2; Ko 1,20)
(Přípravné setkání se konalo v Benátkách.)

1985 „Od smrti k životu s Kristem“ (Ef 2,4-7)
(Materiál z Jamajky. Přípravné setkání se konalo v Grandchamp, Švýcarsko.)

1986 „Budete mi svědky“ (Sk 1,6-8)
(Materiál z Jugoslávie [Slovinsko]. Přípravné setkání se konalo v Jugoslávii.)

1987 „Sjednoceni v Kristu – nové stvoření“ (2K 5,17 – 6,4a)
(Materiál z Anglie. Přípravné setkání se konalo v Taizé.)

1988 „Láska Boží zahání strach“ (1J 4,18)
(Materiál z Itálie. Přípravné setkání se konalo v Pinerolo.)

1989 „Vytváření společenství: jedno tělo v Kristu“ (Ř 12,5-6a)
(Materiál z Kanady. Přípravné setkání se konalo ve Whaley Bridge, Anglie.)

1990 „Aby všichni byli jedno… aby svět uvěřil“ (J 17)
(Materiál ze Španělska. Přípravné setkání se konalo v Madridu.)

1991 „Chvalte Hospodina, všechny národy!“ (Ž 117; Ř 15,5-13)
(Materiál z Německa. Přípravné setkání se konalo v Rotenburg an der Fulda.)

1992 „Jděte… já jsem s vámi“ (Mt 28,16-20)
(Materiál z Belgie. Přípravné setkání se konalo v Bruggách.)

1993 „Nesme ovoce Ducha pro jednotu křesťanů“ (Ga 5,22-23)
(Materiál ze Zairu. Přípravné setkání se konalo v Curychu.)

1994 „Rodina Boží: povolaná, aby byla jedné mysli a jednoho srdce“ (Sk 4,23-37)
(Materiál z Irska. Přípravné setkání se konalo v Dublinu.)

1995 „Koinónia: společenství v Bohu a mezi sebou“ (J 15,1-17)
(Materiál od Komise pro víru a řád. Přípravné setkání se konalo v Bristolu.)

1996 „Hle, stojím přede dveřmi a tluču“ (Zj 3,14-22)
(Materiál z Portugalska. Přípravné setkání se konalo v Lisabonu.)

1997 „Na místě Kristově vás prosíme: dejte se smířit s Bohem“ (2K 5,20)
(Materiál od Ekumenické rady církví ve Skandinávii.
Přípravné setkání se konalo ve Stockholmu.)

1998 „Duch přichází na pomoc naší slabosti“ (Ř 8,14-27)
(Materiál z Francie. Přípravné setkání se konalo v Paříži.)

1999 „Bůh bude přebývat mezi nimi a oni budou jeho lid“ (Zj 21,1-7)
(Materiál z Malajsie. Přípravné setkání se konalo v klášteře v Bose, Itálie.)

2000 „Pochválen buď Bůh, který nás v Kristu obdařil vším duchovním požehnáním“
(Ef 1,3-14)
(Materiál z Blízkého východu. Přípravné setkání se konalo v La Verně, Itálie.)

2001 „Já jsem ta cesta, pravda i život“ (J 14,1-6)
(Materiál z Rumunska. Přípravné setkání se konalo ve Vulcanu.)

2002 „U tebe je pramen žití“ (Ž 36,6-10)
(Materiál od CCEE a CEC. Přípravné setkání se konalo v Ottmaringu, Německo.)

2003 „Tento poklad máme však v hliněných nádobách“ (2K 4,4-18)
(Materiál církví v Argentině. Přípravné setkání se konalo v Los Rubios, Španělsko.)

2004 „Svůj pokoj vám dávám“ (J 14,23-31)
(Materiál z Aleppa v Sýrii. Přípravné setkání se konalo v Palermu, Sicílie.)

2005 „Kristus – jediný základ církve“ (1K 3,1-23)
(Materiál ze Slovenska. Přípravné setkání se konalo v Piešťanech.)

2006 „Kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich“ (Mt 18,18-20)
(Materiál z Irska. Přípravné setkání se konalo v Prosperous, hrabství Kildare.)

2007 „I hluchým dává sluch a němým řeč“ (Mk 7,31-37)
(Materiál z Jižní Afriky. Přípravné setkání se konalo ve Faverges, Francie.)

2008 „V modlitbách neustávejte“ (1Te 5,12a.13b-18)
(Materiál z USA. Přípravné setkání se konalo v Graymooru, Garrison, USA.)

2009 „Budou v tvé ruce jedním celkem“ (Ez 37,15-28)
(Materiál z Koreje. Přípravné setkání se konalo v Marseilles.)

2010 „Vy jste toho svědky“ (L 24,48)
(Materiál ze Skotska. Přípravné setkání se konalo v Glasgow.)

2011 „Sjednoceni v učení apoštolů, společenství, lámání chleba a modlitbě“ (srov. Sk 2,42)
(Materiál z Jeruzaléma. Přípravné setkání se konalo v Saydnaya, Sýrie.)

2012 „Všichni budeme proměněni skrze vítězství našeho Pána Ježíše Krista“ (srov. 1K 15,51-58)
(Materiál z Polska. Přípravné setkání se konalo ve Varšavě.)

2013 „Co od nás Hospodin žádá?“ (srov. Mi 6,6-8)
(Materiál z Indie. Přípravné setkání se konalo v Bengalúru.)

2014 „Je snad Kristus rozdělen?“ (1K 1,1-17)
(Materiál z Kanady. Přípravné setkání se konalo v Montréalu.)

2015 „Ježíš jí řekne: ‚Dej mi napít!‘“ (J 4,7)
(Materiál z Brazílie. Přípravné setkání se konalo v São Paulu.)

2016 „Povoláni hlásat mocné skutky Páně“ (srov. 1P 2,9)
(Materiál z Lotyšska. Přípravné setkání se konalo v Rize.)

2017 „Smíření – Kristova láska nás nutí“ (2K 5,14-20)
(Materiál z Německa. Přípravné setkání se konalo ve Wittenbergu.)

2018 „Tvá pravice, Hospodine, velkolepá v síle“ (Ex 15,6)
(Materiál z Karibiku. Přípravné setkání se konalo v Nassau na Bahamách.)

2019 „Budeš usilovat o spravedlnost, a jen o spravedlnost“ (Dt 16,18-20)
(Materiál z Indonésie. Přípravné setkání se konalo v Jakartě.)

Několik klíčových dat z historie Týdne modliteb za jednotu křesťanů

asi 1740 Ve Skotsku se objevují stoupenci letničního hnutí napojení na Severní Ameriku. Jejich obnovné snahy zahrnují společné modlitby všech církví za sebe navzájem.

1820 Rev. James Haldane Stewart uveřejňuje „Náměty ke všeobecnému společenství křesťanů pro vylití Ducha“.

1840 Rev. Ignatius Spencer, konvertita k římskokatolické církvi, navrhuje vytvoření „Společenství modlitby za jednotu“.

1867 První Lambethská konference biskupů anglikánské církve podtrhuje v preambuli svého prohlášení důležitost modlitby za jednotu.

1894 Papež Lev XIII. podporuje zavedení Oktávu modliteb za jednotu v období Letnic.

1908 Na popud Rev. Paula Wattsona je zaveden „Oktáv jednoty církve“.

1926 Hnutí Víra a řád začíná vydávat „Podněty k oktávu modliteb za jednotu křesťanů“.

1935 Abbé Paul Couturier z Francie doporučuje zavedení „Všeobecného týdne modliteb za jednotu křesťanů“ na obecném základě modliteb za „jednotu, kterou chce Kristus, dosaženou tak, jak on chce“.

1958 „Unité Chrétienne“ z Lyonu ve Francii a Komise pro víru a řád Světové rady církví začínají spolupracovat na přípravě materiálu pro týden modliteb.

1964 Papež Pavel VI. a patriarcha Athenagoras I. se v Jeruzalémě společně modlí Ježíšovu modlitbu „Aby všichni byli jedno“ (J 17).

1964 Dekret II. vatikánského koncilu o ekumenismu zdůrazňuje, že modlitba je duší ekumenického hnutí, a vyslovuje se pro slavení týdne modliteb.

1966 Komise pro víru a řád Světové rady církví a Sekretariát pro podporu jednoty křesťanů (později přejmenovaný na Papežskou radu pro jednotu křesťanů) začínají s oficiální přípravou textů pro každoroční týden modliteb.

1968 První oficiální použití materiálu týdne modliteb připraveného Komisí pro víru a řád a Sekretariátem pro podporu jednoty křesťanů.

1975 Poprvé je pro týden modliteb použit jako základní text materiál připravený místní ekumenickou skupinou. Tento první text vytvořila skupina z Austrálie.

1988 Texty týdne modliteb jsou použity při inaugurační bohoslužbě Křesťanské federace Malajsie, která sdružuje hlavní křesťanské církve v zemi.

1994 Text pro rok 1996 připraven ve spolupráci s YMCA a YWCA.

2004 Je dosaženo dohody, že Komise pro víru a řád a Papežská rada pro jednotu křesťanů budou texty pro týden modliteb vydávat a rozšiřovat ve stejném formátu.

2008 Oslava stého výročí Týdne modliteb za jednotu křesťanů – jeho předchůdce, Oktáv jednoty církve, se poprvé slavil roku 1908.